

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2CoCsp/2/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8120205113
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 06. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8120205113.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Muránskej a sudcov JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Martina Barana, v právnej veci žalobkyne Ľ.Q. Č., E.. XX.XX.XXXX, I. M. XX, XXX XX Q., zastúpenej JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom vo Svidníku, ul. Sov. hrdinov 163/66, proti žalovanému Home Credit Slovakia, a. s., so sídlom Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany, IČO: 36 234 176, zastúpenému Advokátskou kanceláriou GOLIAŠOVÁ GABRIELA s.r.o, Piaristická 707/25, 911 01 Trenčín, o primerané finančné zadostučinenie s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 13.10.2020, č. k. 16Csp/83/2020 - 41 jednohlasne taktó

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok vo výrokoch I. a III.

Priznáva žalobkyni vo vzťahu k žalovanému náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 100,- eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Vyslovil, že žalobkyňa má právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

2. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. a poukazom na ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Zistil, že zo strany žalovaného v danom prípade došlo k takému porušeniu spotrebiteľského práva vo vzťahu k žalobkyni, ktoré bolo bez ďalšieho spôsobilé privodiť ujmu spotrebiteľovi, spočívajúcu v nezákonnom preplatení pôžičky, a teda k strate finančných prostriedkov. Pri finančných službách je odopreté plnenie veriteľovi na základe jeho žaloby výlučne z dôvodu, že sa vyžaduje bez platného právneho dôvodu (nedostatok zmluvnej náležitosti) alebo ide o nekalú obchodnú praktiku, príp. neprijateľnú zmluvnú podmienku. Žalobkyňa musel aktívne uplatňovať svoje práva podaním žaloby v predchádzajúcom konaní Okresného súdu Prešov, sp. zn. 14C/97/2016 a súd v prejednávanej veci s prihliadnutím na tieto zistenia dospel k záveru, že výška nemajetkovej ujmy v prípadoch podľa § 3 ods.5 zákona o ochrane spotrebiteľa môže, ale aj nemusí, zodpovedať výške finančnej ujmy, ktorá spotrebiteľovi hrozila. Poukázal na to, že žalovaný si vo vzťahu k žalobkyni uplatňoval na základe absencie zmluvných podmienok bezdôvodne sumu 229,37 eur, ktorá bola žalobkyni v inom konaní právoplatne priznaná, uvedené vyvolalo v prípade žalobkyne stav právnej neistoty, ktorý mohla/musela riešiť podanou žalobou. Za primerané finančné zadostučinenie považoval sumu 100,- eur, a to s ohľadom na intenzitu zásahu žalovaného do práva žalobkyne ako spotrebiteľa, ktoré nemusí byť v rovnakej numerickej výške ako ujma, ktorá žalobkyni v minulosti od žalovaného hrozila. Priznal preto žalobkyni, reflektujúc zásadu primeranosti a spravodlivosti, primerané zadostučinenie za porušenie jej spotrebiteľských práv vo výške, ktorá predstavuje ani nie 50 % z už

právoplatne priznaného bezdôvodného obohatenia v pôvodnom konaní. Žalobu preto v prevyšujúcej časti zamietol a o trovách konania strán rozhodol podľa § 255 a nasl. CSP.

3. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalovaný, ktorý navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v jeho vyhovujúcej časti a v súvisiacom výroku o trovách konania zrušil a v rozsahu zrušenia vrátil mu vec na ďalšie konanie, alternatívne, aby rozsudok v tejto časti zmenil, žalobu zamietol a priznal žalovanému plnú náhradu trov konania. Nesúhlasí s rozhodnutím súdu prvej inštancie vo výrokoch I. a III. a zdôrazňuje, že predpokladom toho, aby súd mohol priznať primerané finančné zadosťučinenie je, že spotrebiteľove práva a povinnosti sú porušené a sám vyvíja iniciatívu, ako túto situáciu odvrátiť a zabezpečiť si súdnym rozhodnutím ochranu. Tvrdí, že spotrebiteľove práva a povinnosti však úverovou zmluvou uzatvorenou so žalovaným neboli poškodené a spotrebiteľ žiadne poškodenie práv neprezentoval. Predmetom predchádzajúceho konania bolo výlučne vydania bezdôvodného obohatenia, čo nemožno vyhodnotiť ako úspešné uplatnenie porušenia práv alebo povinností. Žalovaný ďalej zdôrazňuje, že žalobkyňa neuviedla, akým spôsobom mal žalovaný jej práva a povinnosti ako spotrebiteľa poškodiť. Obmedzila sa len na konštatovanie, že úverová zmluva nemá náležitosti podľa § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z., čo však podľa žalovaného nemožno považovať za porušenie práv a povinností, ktoré by mali za následok poškodenie spotrebiteľa, nakoľko pre spotrebiteľa by z tohto vyplynula len výhoda, že poskytnutý úver je pre neho bezúročný a bez poplatkov. Žalobkyni ako spotrebiteľovi žiadna škoda nevznikla, pokiaľ súd vyhlásil úverovú zmluvu za bezúročný a bez poplatkov z dôvodu chýbajúcich náležitostí, táto získa výhodu bezúročného a bezpoplatkového úveru a takýto úver by jej žiadna banka ani iná inštitúcia neposkytla. Ak by na základe takejto skutočnosti malo byť spotrebiteľovi priznané aj primerané finančné zadosťučinenia, tak potom žalovaný tvrdí, že výklad § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 nie je správne aplikovaný. Poukázal na viaceré rozhodnutia odvolacích súdov, ktoré podporujú jeho argumentáciu v otázke priznávania finančného zadosťučinenia podľa zákona o ochrane spotrebiteľa. Tvrdí tiež, že postavenie slabšej strany ešte neznamená, že tejto bude poskytnutá bezbrehá ochrana voči dodávateľovi ako strane silnejšej, bez ohľadu na platné právo. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia nemôže slúžiť na finančné obohatenie sa žalobkyne, či na kompenzáciu jej majetkovej škody, ale musí zostať na úrovni a vo funkcii účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany, ktorú žalovaný považuje za splnenú už ukrátením veriteľa o úroky a poplatky v prípade vyhlásenia úverovej zmluvy, ktorá bola medzi stranami uzatvorená, za bezúročnú a bez poplatkov. Ďalej poukazuje na to, že v konaní je potrebné skúmať aj hľadisko primeranosti uplatneného nároku. Priznanie finančného zadosťučinenia považuje vo vzťahu k žalobkyni za nedôvodné, nepreukázané a v rozpore s cieľom normy, ktorú zákonodarcia primeraným finančným zadosťučinením sledoval. Žalovaný tvrdí, že počas celého trvania úverového vzťahu od žalobkyne požadoval len splnenie zmluvných povinností, ku ktorým sa slobodne a vážne zaviazala pri podpise zmluvy. Takéto konanie nemožno vyhodnotiť ako porušenie práv a povinností žalobkyne zo strany žalovaného, ktoré by zakladalo nárok na vyplatenie primeraného finančného zadosťučinenia. Na základe uvedených dôvodov žalovaný navrhol podanému odvolaniu vyhovieť.

4. Žalobkyňa sa k odvolaniu žalovaného vyjadrila a navrhla rozsudok v napadnutej časti potvrdiť ako vecne správny. Taktiež aj ona poukázala na viaceré rozhodnutia odvolacích súdov, ktoré naopak podporujú jej argumentáciu, má za to, že súd sa v odôvodnení rozhodnutia zaoberal všetkými relevantnými otázkami skutkového a právneho charakteru, čím rozhodnutie riadne a presvedčivo odôvodnil. Čo sa týka rozsahu porušenia spotrebiteľského práva, zdôrazňuje, že táto otázka je definovaná rozsudkami v konaní OS Prešov, sp. zn. 14C/97/2016 a odôvodnením rozhodnutia, ktoré je hmotnoprávnou podmienkou nároku na priznanie finančného zadosťučinenia. Tento rozsah zisteného porušenia spotrebiteľského práva v základnej veci nie je možné v konaní o primerané finančné zadosťučinenie rozširovať, či zužovať.

5. Odvolací súd preskúmal rozsudok v napadnutom rozsahu, a teda vo výrokoch I. a III. v zmysle zásad vyjadrených v § 379 a nasl. zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), spolu s konaním, ktoré jeho vydaniu prechádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného dôvodné nie je.

6. Je potrebné konštatovať, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o veci v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností vyvodil aj správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré odkazuje.

7. Všeobecným právnym predpisom upravujúcim ochranu spotrebiteľa nie je Občiansky zákonník, ale zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov. Vo vzťahu k tomuto právnemu predpisu aj Občiansky zákonník má povahu osobitného predpisu a vo svojich ustanoveniach len dopĺňa všeobecnú úpravu danú zákonom č. 250/2007 v znení neskorších predpisov o ďalšie osobitné ustanovenia zamerané na ochranu spotrebiteľov. Je to zrejmé z ust. § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z., podľa ktorého každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, pričom v poznámke k tomuto ustanoveniu je daný odkaz na ust. § 52 až § 54 Občianskeho zákonníka.

8. V prípade porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov a osobitnými predpismi, medzi ktoré sa zaraďuje aj Občiansky zákonník, vzniká spotrebiteľovi právo na primerané finančné zadosťučinenie. Toto právo vyplýva z § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa, podľa ktorého proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa, môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom. Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

9. Vychádzajúc z tohto ustanovenia, predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je úspešné uplatnenie porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zo strany spotrebiteľa na súde. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma. Postačuje, ak k takémuto porušeniu práva alebo povinnosti dôjde.

10. V tejto súvislosti je potrebné dodať, že v súčasnosti účinné znenie § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa ešte zmiňuje podmienky poskytnutia primeraného finančného zadosťučinenia, pretože toto sa v súčasnosti poskytuje aj bez toho, aby porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z. z. bolo spôsobilé privediť ujmu spotrebiteľovi. Od 10.06.2013 právo na primerané finančné zadosťučinenie vzniká už úspechom spotrebiteľa na súde v otázke preukázania porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z. z.

11. Čo sa týka úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti ako predpokladu pre priznanie práva na primerané finančné zadosťučinenie, tento je naplnený, ak si spotrebiteľ uplatní porušenie práva alebo povinnosti žalobou proti dodávateľovi.

12. K uplatneniu práva na primerané finančné zadosťučinenie nemôže dôjsť kedykoľvek. Toto právo vzniká v zmysle § 3 ods. 5 citovaného zákona po tom, čo zo strany spotrebiteľa dôjde k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinnosti na súde. Či došlo k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinnosti na súde, vyplynie až z právoplatného rozhodnutia súdu vydaného vo veci samej.

13. Je potrebné konštatovať, že vo veci Okresného súdu Prešov, sp. zn. 14C/97/2016, sa žalobkyňa vo vzťahu k žalovanému domáhala vyplatenia bezdôvodného obohatenia vo výške 229,37,- eur s príslušenstvom. Rozsudkom Okresného súdu Prešov, č. k. 14C/97/2016 - 71 z 25.09.2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 28.01.2020, č. k. 22Co/137/2019 - 201, bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 229,38 eur s prísl. a nahradiť trovy konania titulom bezdôvodného obohatenia. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňom 13.11.2019. V tomto konaní bolo konštatované, že úverová zmluva uzatvorená medzi stranami konania dňa 09.08.2007, nespĺňa náležitosti predpokladané zákonom č. 258/2001 Z. z., ktorý v § 4 ods. 5 ukladal povinnosť uvádzať v zmluvách úroky a poplatky, čo dodávateľ v danom prípade nespĺnil. Právoplatným ukončením spomínaného konania bol naplnený predpoklad úspešného uplatnenia porušenia práv alebo povinností, umožňujúci žalobkyni požadovať od žalovaného právo na primerané finančné zadosťučinenie. Žalobkyňa sa teda bez akýchkoľvek pochybností úspešne domohla uloženia povinnosti žalovanému v inom súdnom konaní vo vzťahu k nároku plynúcim z uzatvorenej spotrebiteľskej zmluvy.

14. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení treba vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú, ako aj funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradila dodávateľa od nekalého konania, ktorého sa dopustil voči úspešnému spotrebiteľovi a jednak to treba chápať ako odmenu za to, že spotrebiteľ začal spor s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojím úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu, už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa ho nedopustí v takejto intenzite. Žalobkyňa bola nedôvodne vystavená stavu právnej neistoty, a to až do doby právoplatného skončenia konania vo veci vydania bezdôvodného obohatenia, pričom je bez akýchkoľvek pochybností, že tento stav vyvolal žalovaný.

15. Pokiaľ ide o výšku finančného zadosťučinenia, táto závisí od úvahy súdu. Pri jej určovaní sa zohľadňujú rôzne kritériá, a to intenzita, časové trvanie závadného konania, satisfakčná a sankčná funkcia a pod. Za primerané v prejednávanej veci je potrebné považovať finančné zadosťučinenie vo výške 100,- eur tak, ako to správne určil súd prvej inštancie. Takto priznané finančné zadosťučinenie je vyrovnaním ujmy žalobcu, ktorá vznikla konaním žalovaného, je určitou satisfakciou za stav, ktorý musel v dôsledku konania žalovaného trpieť a je aj sankciou postihujúcou žalovaného, ktorý pri dojednávaní spotrebiteľskej zmluvy konal závadne. Spotrebiteľ nie je povinný preukázať ujmu, ktorá mu vznikla, pretože zákon o ochrane spotrebiteľa priznáva právo na finančné zadosťučinenie už vtedy, keď ujmy v nadväznosti na porušenie práv spotrebiteľa vzniknúť mohla a spotrebiteľ sa úspešne domáhal ochrany svojich práv. Žalobca sa v tomto prípade úspešne domohol svojho práva, a teda boli splnené všetky zákonné predpoklady pre priznanie finančného zadosťučinenia.

16. Súd prvej inštancie rozhodol správne aj o trovách konania medzi stranami sporu a žalobkyni vo vzťahu k žalovanému priznal náhradu trov konania v plnej výške aj za situácie, že jej žalobe o zaplatenie finančného zadosťučinenia nebolo vyhovené v celom rozsahu. Podľa § 255 ods. 1 a nasl. CSP je opodstatnené priznať úspešnej strane plnú náhradu trov, keďže v konaní išlo o prípad, keď výška žiadaného nároku závisela od úvahy súdu. Úvaha súdu sa týkala skutkových okolností, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie o výške priznaného plnenia, nie však čo do základu uplatneného nároku. Podľa § 255 v spojení s čl. 3 a čl. 4 ods. 2 CSP sa základná sadzba tarifnej odmeny advokáta vypočíta z výšky súdom priznaného plnenia.

17. So zreteľom na všetky tieto dôvody odvolací súd rozsudok v napadnutých výrokoch I. a III. potvrdil ako vecne správny (§ 387 CSP).

18. O trovách tohto odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Vzhľadom na výsledok odvolacieho konania žalovaný nemá právo na náhradu trov a žalobkyni ako úspešnej účastníčke tohto štádia konania bola priznaná náhrada trov v rozsahu 100 %, keďže je zastúpená právny zástupcom a vyjadрила sa k odvolaniu žalovaného.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).